

Oświadczenie Przewodniczącego KRRiT Macieja Świrskiego w sprawie opóźnienia przez Rząd RP w implementacji Dyrektywy DSA w Polsce i pomijaniu udziału KRRiT w tej implementacji.

Uprawnienia Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji wynikające z przepisów DSA rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE

(akt o usługach cyfrowych)

Internet z natury ma charakter transgraniczny a ograniczenia kompetencyjne związane ze świadczeniem i odbiorem usług cyfrowych na terytorium całej Unii okazały się nieskuteczne, zwłaszcza jeżeli chodzi o zapewnienie bezpieczeństwa i jednakowego poziomu ochrony praw użytkowników sieci. Harmonizacja warunków rozwoju innowacyjnych transgranicznych usług cyfrowych staje się faktem.

Rozporządzenie DSA posługuje się pojęciem treści nielegalnej. W motywie 9 rozporządzenia wskazuje się cele regulacji, jakimi są: zapewnienie bezpiecznego, przewidywalnego i budzącego zaufanie środowiska internetowego, przeciwdziałanie rozpowszechniania nielegalnych treści w internecie oraz zagrożeniom społecznym, jakie może stwarzać rozpowszechnianie dezinformacji lub innych treści, w którym to środowisku prawa podstawowe zapisane w Karcie są skutecznie chronione, a innowacje są wspierane.

W rozporządzeniu celowo nie zdefiniowano szczegółowo, czym jest „treść nielegalna”. Zgodnie z DSA „nielegalne treści” oznaczają informacje, które same w sobie lub przez odniesienie do działania, w tym sprzedaży produktów lub świadczenia usług, nie są zgodne z prawem Unii lub z prawem jakiegokolwiek państwa członkowskiego, niezależnie od konkretnego przedmiotu lub charakteru tego prawa. **To oznacza, że ustalenie, czy dana treść jest nielegalna powinno być determinowane przez przyjęty w danym państwie członkowskim system wartości.** Pojęcie to należy rozumieć w szczególności jako odnoszące się do informacji, niezależnie od ich formy, które zgodnie z obowiązującym prawem są nie tylko nielegalne, ale także szkodliwe. Ten ostatni kontekst może mieć kluczowe znaczenie dla ochrony demokracji i jej wartości, takich jak wolność słowa i wolne wybory, bez ingerencji zewnętrznych aktorów wpływu.

Polskie prawo medialne zakazuje *expressis verbis* propagowania w audycjach i innych przekazach działań sprzecznych z prawem, z polską racją stanu oraz postaw i poglądów sprzecznych z moralnością i dobrem społecznym, w szczególności takie przekazy nie mogą zawierać treści nawołujących do nienawiści lub przemocy lub dyskryminować ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność państwową, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną lub nawołujących do popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym. Przepis ten stanowi podstawę do zwalczania treści nielegalnych także w

środowisku cyfrowym. Zaznaczyć należy, iż na gruncie przepisów e-commerce pojawia się kwestia zwalczania treści nielegalnych związanych wyłącznie z naruszeniami dóbr osobistych.

Prawodawca unijny wskazał, że DSA ma zastosowanie jedynie wtedy, gdy jakaś kwestia nie jest regulowana przez dyrektywę o audiowizualnych usługach medialnych. Tym samym dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych oraz implementująca jej postanowienia do polskiego porządku prawnego ustawa o radiofonii i telewizji stanowią ma podstawowy obszar regulacji związanych ze zwalczaniem treści nielegalnych.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji to konstytucyjny organ kolegialny. Podstawowym zadaniem tego organu jest stanie na straży wolności słowa w radiu i telewizji, samodzielności dostawców usług medialnych oraz dostawców platform udostępniania wideo, interesów odbiorców usług i użytkowników oraz zapewnienie otwartego i pluralistycznego charakteru mediów. KRRiT zgodnie z ustawą o radiofonii i telewizji podejmuje, w zakresie przewidzianym ustawą, rozstrzygnięcia, w tym wydaje nakazy platformom internetowym dot. usunięcia nielegalnych treści oraz udzielenia informacji o odbiorcach usługi, o których mowa w akcie o usługach cyfrowych.

Z kolei postępowanie nakazowe w DSA dotyczy obowiązków działania przeciwko nielegalnej treści w związku z nakazem wydanym przez odpowiednie krajowe organy sądowe lub administracyjne na podstawie mającego zastosowanie prawa Unii lub prawa krajowego. Organ wydający nakaz lub - w stosownych przypadkach - organ w nim określony przekazują nakaz koordynatorowi ds. usług cyfrowych z państwa członkowskiego organu wydającego wraz z otrzymanymi od dostawcy usług pośrednich informacjami o działaniach podjętych w odpowiedzi na ten nakaz. W przypadku polskiego systemu krajowego koordynatorem ds. usług cyfrowych ma być Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Pomijanie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w projektowanej nowelizacji wdrażającej jako organu właściwego w obszarze zwalczania treści nielegalnych oraz treści szkodliwych stanowi oczywiste zaniechanie, którego ofiarami ostatecznie staną się użytkownicy sieci – poszczególne jednostki – obywatele. W efekcie treści szkodliwych zagrożona stanie się przede wszystkim nasza demokracja.

W obecnych warunkach wdrażania postanowień rozporządzenia DSA do polskiego systemu prawnego powstają dwa reżimy prawne dotyczące dwóch niespójnych i obecnie nieskoordynowanych procedur wynikających z przepisów ustawy o radiofonii i telewizji oraz projektowanej nowelizacji ustawy o świadczeniu usług elektronicznych.

Prawo medialne ma zastosowanie tam, gdzie dochodzi do naruszeń ze strony podmiotów działających tylko w jurysdykcji polskiej i ma charakter terytorialny, mimo horyzontalnego podejścia regulacyjnego w UE. Przepisy DSA stosowane będą obok lub równoległe z procedurami przewidzianymi w prawie medialnym, zachowując charakter transgraniczny, co jest konsekwentne wobec transgranicznych cech Internetu. Celem regulacji jest koordynacja aktywności w zwalczaniu tego typu treści w stosunku do podmiotów działających w UE, jak i poza nią – dużych platform internetowych.

Dualizm tu wskazany nie stwarza pewności prawa w warunkach porządkowania świata cyfrowego, chociaż samo rozporządzenie DSA stało się szansą dla tego rodzaju aktywności władz publicznych i Państwa w zwalczaniu treści nielegalnych i szkodliwych.

Jednocześnie trzeba zauważyć, że zarówno ograniczenia podmiotowe w kontekście wskazania organów właściwych, organów administracyjnych, których zadaniem jest zapewnienie ładu cyfrowego wykluczają koordynację działań w obszarze zwalczania treści nielegalnych, w szczególności w stosunku do usługodawców, platform internetowych działających poza granicami Polski. Proponowane obecnie rozwiązanie wykluczające KRRiT z procedur zwalczania treści nielegalnych i szkodliwych, odstąpienie od definiowania treści nielegalnej na gruncie przepisów prawa medialnego, nie tylko nie wzmacnia statusu prawnego obywatela wobec nielegalności w środowisku cyfrowym, ale przede wszystkim stanowi samoograniczenie własnych kompetencji krajowych państw członkowskich nadanych im na gruncie przepisów DSA.

W konsekwencji powyższych uwarunkowań KRRiT zwraca się w swoim Stanowisku do projektodawcy o natychmiastowe podjęcie działań zmierzających do uwzględnienia zarówno KRRiT jako organu, którego zadaniem jest stanie na straży ładu cyfrowego w mediach cyfrowych w procedurach wynikających z DSA, jak i treści nielegalnych w ujęciu prawa mediów w definicji zawartej w nowelizowanej ustawie o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

Maciej Świrski

Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji